

COĞRAFYA DERSİNDE PODCAST KULLANIMI VE DERS BAŞARISINA ETKİSİ ÜZERİNE DENEYSEL BİR ARAŞTIRMA

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Ayşe AKKURT ÇAĞLAR¹

1 Dr. Öğr. Üyesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi/TOKAT, ayse.akkurt@gop.edu.tr ORCID: 0000-0002-5424-6802.

Geliş Tarihi: 02.09.2020 Kabul Tarihi: 06.10.2020 DOI: 10.37669/milliegitim.789621

Öz: Bu araştırmanın amacı öğrenme amacıyla podcast kullanmanın beşeri coğrafya ders başarısıyla ilişkisini belirlemek ve öğretmen adaylarına göre beşeri coğrafya dersine çalışırken podcastin etkili olup olmadığını değerlendirmektir. Araştırma Sosyal Bilgiler Öğretmenliği üçüncü sınıfa devam eden 102 öğretmen adayıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma tek deney gruplu zayıf deneysel desende yürütülmüş, çoktan seçmeli soruların olduğu final soruları ve araştırmanın amacına göre yapılandırılmış görüşme formu çalışmanın veri toplama araçlarını oluşturmuştur. Nicel verilerde betimsel istatistikler ve çoklu doğrusal regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın nitel kısmında ise, tümevarımcı içerik analizleri yürütülmüş, tema ve alt temalara ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının podcast dinleme sıklığı ve coğrafya ders başarısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu, podcastlerin dinlenme zamanları ile coğrafya ders başarısı arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu podcastin beşeri coğrafya dersi için etkili bir yol olduğunu belirtmiştir. Etkili olmasının nedenleri incelendiğinde dinleyerek öğrenme sağlaması, hızlı ve kolay olması, kalıcılık sağlaması ilk üç neden olarak ortaya çıkmıştır. Podcast ideal uzunluğu ise çalışmaya göre 3-5 dakika olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Beşeri Coğrafya, Coğrafya Eğitimi, Podcast

AN EXPERIMENTAL STUDY ON THE USE OF PODCAST AND ITS EFFECT ON ACHIEVEMENT IN A GEOGRAPHY COURSE

Abstract:

The purposes of this research were to determine the relationship between using podcasts for learning and human geography course achievement and to evaluate whether podcasts were effective while studying human geography lesson. The participants involved 102 third-year preservice teachers studying Social Studies Teaching. Single group experimental design was used in the study. The data collection tools involved final exam composed of multiple choice questions and interview form. Descriptive statistics and multiple linear regression analysis were used to analyze the quantitative data. Inductive content analysis was carried out for the qualitative part of the research and frequency and percentages regarding the themes and subthemes were estimated. The results revealed that preservice teachers' podcast listening frequency and geography achievement were significantly associated while there was no relationship between podcast listening time and geography achievement. The majority of preservice teachers stated that podcasts were an effective technique for human geography achievement. When the reasons behind its effectiveness were examined, three causes were determined, which were ensuring learning through listening, being fast and easy, and ensuring permanency. Preservice teachers indicated that the optimal length of a podcast was 3-5 minutes.

Keywords: Geography, Human Geography, Geography Education, Podcast

Giriş

Öğrencilerin bireysel gereksinimlerinin gözetilmesinden, farklı öğrenme yol ve biçimlerine dönük ortamların geliştirilmesine, mevcut öğretim strateji ve yöntemlerinin etkililiğinin artırılmasından yenilikçi ve öğrenci merkezli öğrenme etkinliklerinin uygulanmasına, formal öğretim süreçlerinin zenginleştirilmesinden öğretimin okulun zaman ve mekân sınırlarının ötesine taşınmasına kadar eğitim teknolojileri öğretime yönelik oldukça çeşitli olanaklar sunmaktadır (Bardakçı, 2018, 83). Sürekli değişen ve gelişen teknolojiyle sağlanan farklı öğrenme olanakları ve aktiviteleri çağımızda arzu edilen hayat boyu öğrenmeyi de desteklemektedir (Beycioğlu ve Konan, 2008; Coşkun ve Demirel, 2012; Karaman ve Aydoğmuş, 2018). Bu yüzyılda eğitim alanında teknolojik gelişmelerden faydalanmak ve öğrencilerin sosyal hayatları içerisinde sıkça kullandıkları teknolojileri eğitim ortamlarına dâhil etmek artık neredeyse bir zorunluluktur.

Akıllı telefon ve tablet gibi cihazlardan artık bir gereklilik olarak her branşta olduğu gibi coğrafya eğitiminde de ortaöğretimden yükseköğretime her düzeyde yararlanmak mümkündür (Alım ve Siyamoğlu, 2017, 256).

Türkiye bulunduğu coğrafyada cep telefonu, bilgisayar ve tablete olan talebin en fazla olduğu yerlerin başında gelmektedir (International Data Corporation –IDC,2018). TUİK raporları incelendiğinde haneye düşen bilişim teknolojisi oranlarının son yıllarda giderek yükseldiği görülmektedir. Örneğin 2004 yılında haneye düşen akıllı telefon oranı %53.7 iken bu oran 2010 yılında %90.5'e, 2018 yılına ise %98.7'ye yükselmiştir (<http://tuik.gov.tr>) Yani Türkiye'de hemen her evde akıllı telefon vardır. Dolayısıyla öğrencilerin en azından gün içerisinde aileden birinin telefonuyla sosyalleşmek ya da öğrenme amaçlı bu teknoloji den faydalanması mümkün olabilir.

Yolcu ve Han (2018)'ın Türkiye'deki köklü, genç ve yeni kurulmuş üniversitelerde, üniversite öğrencilerinin sosyal ve öğrenme amaçlı teknoloji kullanımlarını inceledikleri çalışmalarında öğrencilerin sosyal amaçlı en çok kullandıkları teknolojiler podcastler-webcastler ve arama motorları olarak belirlenmiştir. Çalışmaya göre tüm üniversitelerde öğrenciler öğrenme amaçlı sadece internet arama motorlarını sıklıkla kullanmaktadırlar. Çalışmada köklü olarak ifade edilen üniversitelerde öğrencilerin sosyal ve öğrenme amaçlı kullandıkları teknolojiler arasındaki en çok fark podcastler-webcastler arasındadır. Bu fark iki katı bulmaktadır. Öğrenciler sosyal amaçlı olarak daha fazla podcastler-webcastleri kullanmaktadırlar. Genç üniversitelerde de öğrenciler podcastler-webcastleri sosyal ve öğrenme amaçlı kullanmaktadır. Yeni kurulmuş üniversitelerde de fark en fazla podcastler-webcastler arasındadır. Bu üniversiteler de de sosyal ve öğrenme amaçlı kullanım arasındaki fark üç katı bulmaktadır.

Sosyal amaçlı kullanılan podcastler eğitim amaçlı da kullanılabilir. Bu durum Türkiye de de giderek yaygınlaşmaktadır. Türkiye'de (Cebeci, 2008; Gülseçen, Gürsul, Bayrakdar, Çilengir ve Canım, 2010; Yılmaz ve Babacan, 2015) ve Dünya'da (Chan ve Lee, 2005; Tynan ve Colbran, 2006; Nataatmadja ve Dyson, 2008; Ahmed, 2010; Qasim ve Fadda, 2013; Jain ve Hashmi, 2013; Yoestare ve Putri, 2018; Abdulrahman, Basalama ve Widodo, 2018, Park, 2019) yapılan pek çok çalışma podcastin eğitime destek olarak kullanılmasının faydalı olduğundan bahsetmektedir.

Podcast düzenli aralıklarla yayınlanan ses veya ses-görüntü-yazı içeren dijital kayıtları her zaman dinleyebilmek için kişisel bilgisayar, cep telefonu,mp3-çalar, video oynatıcı gibi çeşitli aygıtlara yükleme işlemidir (Özeke, 2018, 144). Podcast yoluyla bir ses içeriği indirilebilir. Daha sonra bilgisayar, ipod veya başka bir taşınabilir medya oynatıcıya indirilebilir. Diğer kullanıcılar da içeriği kolayca dinleyebilir (Lee Chan, 2007, 101). Üç çeşit podcast bulunmaktadır. Sadece ses içeren "audio (ses) podcast", ses ve görüntü içeren "video (görüntü) podcast" ve ses podcastlerinin geliştirilmiş ve etkileşimli boyutunu içeren, ses görüntü bilgisine ek olarak web bağlantıları, bölüm işaretçileri gibi ek bilgileri içeren "geliştirilmiş (enhanced) podcast". Bunlar içerisinde

en yaygın olanı ses podcastleridir. Ses podcastlerini oluşturmak ve kullanmak daha basittir. Zaten podcast denilince ilk akla gelen de işitsel özelliğidir (İspir,2013, 35).

Podcastler eğitimde pek çok avantaja sahiptir. Eğitimi destekleyici materyal olarak kullanılması önemli avantajlarından biridir (Işık ve ark., 2011, 864). Yine eğitimde kendi kendine öğrenenler ve yavaş öğrenenler için uygun öğrenme ortamı oluşturması (Yılmaz ve Babacan, 2015:1158), öğrenenlere sesli ders notları veya sesli kitap olarak hazırlanıp dağıtılabilmesi (Özeke, 2018, 145), mobil öğrenmeye uygun, esnek öğrenmeyi destekleyici ve bireysel ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılabilmesi (İspir, 2013, 46), öğrencilerin motivasyonu olumlu yönde etkilemesi (Yoestare, Putri, 2018, 20), derse katılmamış veya dersi tekrar etmek isteyen öğrencilere olanak tanınması (Tanner ve ark., 2010, 4), dinleyicinin kayıtları isteğine bağlı şekilde, istediği yerde istediği zaman dinlemesine izin vermesi, ürünlerin oldukça az masraflı olması aboneliklerin genelde ücretsiz olarak elde edilebilmesi ve dijital olması, çevrimiçi erişimle kullanışlı olması, basit kullanımlı ve kullanıcı dostu olması (Bruno, 2007; aktaran: Gülseçen ve ark., 2010, 789) gibi hususlar podcastlerin eğitimdeki avantajları arasında sıralanabilir.

Avantajlarıyla birlikte podcastin mevcut teknoloji altyapısıyla bütünleşme sıkıntıları, kullanılan akademik içerik eksikliği ve ticari kaynaklardan lisans anlaşmaları zorlukları, teknik sınırlamalar ve eğitim kaynaklarının eksikliği, podcastin işlevselliğinin, fakülteler ve öğrenciler tarafından tam olarak bilinmemesi, bu konudaki bilinç ve bilgi eksikliği gibi dezavantajları da bulunmaktadır (Bruno, 2007; aktaran: Gülseçen ve ark., 2010, 789).

Podcastin kullanım alanları ve çeşitli avantajları çalışmamızın uygulandığı beşeri coğrafya dersinin ihtiyaç ve amaçları açısından seçilip kullanılmasında etkili olmuştur. Beşeri coğrafya dersi ve konuları coğrafyada anlatım yönteminin daha çok tercih edildiği ders ve konularındandır. Özellikle tarım ürünleri ve madenler konularında haritalardan faydalanıp çeşitli görsel materyal hazırlansa bile tekrar gerektiren konular bulunmaktadır. Ayrıca beşeri coğrafya dersleri Sosyal Bilgiler Öğretim programında kazanım ve beceriler açısından önemli paya sahiptir. 2018 programında 4, 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim programlarında yer alan toplam 131 kazanımdan 65'inin beşeri ve ekonomik coğrafya ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Karadeniz, 2018, 290). Bu kazanım ve becerilerin Beşeri ve Ekonomik Coğrafya alanlarından nüfus coğrafyası, yerleşme coğrafyası, siyasi coğrafya, tarihi coğrafya, tıbbi coğrafya, tarım coğrafyası, ulaşım coğrafyası, sanayi coğrafyası, doğal kaynaklar coğrafyası ve turizm coğrafyası ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Karadeniz, 2018, 281). Bu bağlamda 4, 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim programlarında önemli bir yeri olan beşeri coğrafya konularını öğretecek olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının konu ile ilgili bilgi ve başarıları da önemli bir husustur.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı son yıllarda öne çıkan Web 2.0 teknolojilerinden biri olan podcastin beşeri coğrafya derslerinde kullanımına yönelik bir uygulama ile podcastin be-

şeri coğrafya ders başarısıyla ilişkisini değerlendirmektir. Bu çerçevede araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

1. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının podcast dinleme sıklığı ve dinleme zamanları ile beşeri coğrafya ders başarısı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki var mıdır?

2. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına göre beşeri coğrafya çalışırken podcast etkili bir yol mu, değil mi, neden?

3. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının beşeri coğrafya dersinde ideal postcast uygulamalarının süresine yönelik görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni: Çalışma tek deney gruplu zayıf deneysel desende yürütülmüştür. Bu yapıda tüm gruba aynı podcast olanakları sunulmuş ve sonuçlar bütüncül biçimde değerlendirilmiştir. Deneysel sonuçları güçlendirmek ve nedenlere ilişkin fikirler elde edebilmek adına, katılımcılara süreç sonunda nitel sorular da yöneltilmiştir.

Çalışma Grubu: Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği üçüncü sınıfına devam eden 102 öğretmen adayından oluşmaktadır.

Uygulama Süreci: Türkiye'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası dersinde podcast uygulamaları yapılmış ve dönem sonunda uygulama grubundan görüş alınmış ve final notları değerlendirilmiştir.

Ders yürütücüsü, ders içeriğinden üniteleri bölerek, podcast olarak yayınlanacak dosyalar için toplam 23 konu başlığı belirlemiştir. İçeriğe göre öğretmen adayları tek kişi olarak veya iki, üç veya dört kişilik gruplara bölünmüştür. Öğretmen adaylarından kendi konularıyla ilgili özet bir içerik oluşturmaları istenmiştir. Hazırlanan içerikler ders yürütücüsü tarafından kontrol edilmiştir. Eksik ve yanlış içerikler düzeltilmiştir. Ders yürütücünün onayıyla öğretmen adayları podcastlerle ilgili kayıtlarını oluşturmuşlardır.

Uygulamanın başında öğrenciler podcast konusunda bilgilendirilmiştir. Hazırlanan podcastler, ders yürütücüsü tarafından, ücretsiz destek sunan www.podomatic.com adresine haftalık olarak yüklenmiştir. Öğretmen adaylarından da abone olmaları istenmiştir.

Öğretmen adaylarına bu web sitesi üzerinden podcastlere erişme ve indirme, ayrıca iTunes yazılımı ile podcastlere abone olma konusunda işlem adımlarını içeren görsel bir yönerge hazırlanarak verilmiştir. Buradaki işlem adımlarına göre öğrenciler ilgili podcastlere ulaşmışlardır. Öğretmen adaylarından final sınavına hazırlanırken bu materyallerden faydalanmaları istenmiştir.

Veri Toplama Aracı: Çoktan seçmeli soruların olduğu final soruları ve araştırmanın amacına göre yapılandırılmış görüşme formu araştırmanın veri toplama araçlarıdır.

Final sorularını oluşturan çoktan seçmeli sorular araştırmacı tarafından dersin içeriğine göre hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu da araştırmacı tarafından hazırlanmış, üç uzmandan görüş alınarak son şekli verilmiştir. Öğretmen adaylarının cinsiyetleri, podcastleri kaç kere dinledikleri (1,2,3, defalarca), podcastleri ne zamanlar dinledikleri (Sınavdan önceki akşam, Yüklenir yüklenmez, Konuyu tekrarladığım zaman, Diğer) ve açık uçlu soru olarak beşeri coğrafya çalışırken podcast etkili bir yol mu, neden?, İdeal podcast uzunluğu ne olmalıdır, neden? soruları görüşme formunun sorularını oluşturmaktadır.

Veri Analizi: Araştırmanın nicel verileri her bir uygulamanın ardından öğrencilere verilen puanların genel ortalamasından ve final puanlarından oluşmaktadır. Nitel veriler ise uygulamaların tamamlanmasının ardından, dönem sonunda son derste öğrencilerin yazılı olarak doldurdıkları görüşme formlarından elde edilmiştir. Nicel veriler üzerinde betimsel istatistikler ve çoklu doğrusal regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın nitel kısmında ise, tümevarımcı içerik analizleri yürütülmüş, buna bağlı olarak tema ve alt temalara ilişkin frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır.

Normallik Varsayımları:

Çoklu regresyon analizi sürecinde öncelikle verinin çoklu normallik varsayımlarını karşılama durumu ikili ve kısmi korelasyonlar, CI, VIF ve tolerans değerleri üzerinden incelenmiştir. Bu incelemelerde korelasyon değerlerin çoklu bağlantılılığa işaret eden .80 eşliğini aşmadığı .02 ila .26 aralığında seyrettiği; destekler biçiminde varyans büyütme faktörünün (VIF) 10'dan küçük olma koşulunu sağlayarak 1.1 düzeyinde kaldığı, durum indeksinin (CI), 30'dan düşük olma koşulunu sağladığı (sırasıyla sabit, dinleme zamanı ve dinleme sıklığı için 1.00, 5.62, 9.63), tolerans değerinin ise .20'nin üstüne çıkma koşulunu sağladığı (dinleme zamanı .90, dinleme sıklığı .90) görülmüştür (Büyüköztürk, 2014, 100). Tüm bu göstergeler ışığında veri çoklu doğrusal regresyon analizine uygun olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Podcast dinleme sıklığı ve dinleme zamanları ile beşeri coğrafya ders başarısı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki var mıdır?

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının podcast dinleme sıklığı ve ders başarısı arasındaki ilişki Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Podcast Dinleme Sıklıkları ve Dinleme Zamanlarıyla Beşeri Coğrafya Ders Başarısı Arasındaki İlişki

	<i>B</i>	<i>S. hata</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>İkili r</i>	<i>Kısmi r</i>
Sabit	61,511	4,664		131,190	,000		
Dinlenme sayısı	3.457	1,348	,269	2,565	,012	,255	,256
Dinleme günü	-,359	1,256	-,030	-,286	,776	-,028	-,029

Tablo 1'e göre dinleme zamanı ve dinleme sıklığı final puanı ile düşük düzeyde anlamlı bir ilişki vermektedir ($R = .26$). Bulgulara göre dinleme sıklığı ve dinleme zamanı birlikte final puanı üzerindeki değişimin yaklaşık % 7'sini açıklayabilmektedir ($R^2 = 0.068$). Bu ilişki içerisinde dinleme sıklığının final puanı üzerindeki etkisi olumlu yönde ve anlamlı iken ($\beta = 0.25$, $p = .012$), dinleme zamanının etkisi istatistiksel olarak anlamsızdır ($\beta = -0.30$, $p = .77$).

Buna göre, öğretmen adaylarının podcastleri sınavdan önceki akşam, yüklenir yüklenmez, konuyu tekrarladıkları zaman veya diğer zamanlarda dinlemeleri beşeri coğrafya ders başarısı üzerindeki değişimi anlamlı biçimde açıklayamamakta, bununla birlikte dinleme sıklığının artması başarı üzerindeki değişimi olumlu yönde etkilemektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına göre beşeri coğrafya çalışırken podcast etkili bir yol mu, değil mi, neden?

Öğretmen adaylarına göre beşeri coğrafya çalışırken podcastin etkili bir yol olup olmadığına yönelik bulgular, katılımcıların kazandıkları deneyimlerle yaptığı öneriler beşeri coğrafya alanında hazırlanacak podcastlerde rehber olabilir. Hazırlanacak podcastlerde bu deneyimlerdeki sonuçlardan faydalanılarak ideal podcastler hazırlanabilir, yaşanabilecek sorunlardan haberdar olarak önlemler alınabilir.

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarından 84 kişi (% 82,4) podcastin beşeri coğrafya dersi için etkili bir yol olduğu belirtirken, 11 kişi (%10,8) etkili olmadığını, 7 kişi (%6,9) ise kararsız olduğunu belirtmiştir. Buna göre öğretmen adaylarının çoğunluğu podcastin beşeri coğrafya dersi çalışırken etkili bir yol olduğunu belirtmişlerdir. Etkili olmasının nedenleri incelendiğinde dinleyerek öğrenme sağlaması (n:19), hızlı ve kolay olması (n:15), kalıcılık sağlaması (n:10), tekrar yapmayı sağlaması (n:10) sırasıyla ilk üç neden olarak ortaya çıkmaktadır. Yine eğlenceli olması, her yerde dinlenebilmesi, zamandan tasarruf sağlaması, ilgi çekici olması, konuların özet olması, cazip olması diğer nedenler arasında belirtilmiştir (Tablo 2.).

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Podcasti Etkili Bulma Nedenlerinin Dağılımı ve Örnek İfadeler

<i>Nedenleri</i>	<i>n</i>	<i>ifadeler</i>
Dinleyerek öğrenme sağlaması	19	"Ders çalışırken etkili bir yöntem.Dinleyerek bazı kavramları daha iyi öğrenmemizi sağlıyor." (Ö4)
<i>Nedenleri</i>	<i>n</i>	<i>ifadeler</i>
Hızlı ve kolay olması	15	"Evet çok etkili bir yol,çünkü kitabı defalarca anlamadan okumaktansa podcastleri düzgün bir şekilde 2-3 defa dinleyip not almak daha hızlı ve kolay öğrenmesini sağladı." (Ö5)
Kalıcılık sağlaması	10	"Önceden bilmiyordum ama podcastle öğrenmek çok faydalı oluyor. Okumaktan yorulduğumda tekrar olarak dinliyorum ve pekişmesi için iyi bir yol." (Ö7)
Tekrar yapmayı sağlaması	10	"Evet dinlediğimde de tekrar etmiş oluyorum." (Ö71)
Eğlenceli olması	8	"Çünkü normal şartlarda kitap sıkıyor ama ses kayıtlarıyla eğlenceli oluyor". (Ö22)
Her yerde dinlenebilmesi	7	"Podcasti telefonuma atıp dolmuşta kulaklıkla tekrar etme fırsatı oluyor."(Ö24)
Zamandan tasarruf sağlaması	5	"Bence oldukça etkili zamandan tasarruf. Evde müzik dinlemek yerine podcastleri dinleyip aynı anda başka bir işimide yapabilirim." (Ö31)
İlgi çekici olması	6	
Konuların özet olması	3	"Evet çünkü çalışmam gereken konuları özet halinde veriyor." (Ö67)
Cazip olması	1	Dinlemek çalışmaktan daha cazip geliyor." (Ö26)

Olumsuz görüş belirten öğretmen adayları çalışma stiline uygun olmama, seslendirme problemleri, podcastlerin uzunluğu, sıkıcı bulma ve kaygı gibi gerekçeler sunmuşlardır. En önemli neden ise çalışma stillerine uygun olmaması (n:6) olarak ortaya çıkmıştır (Tablo 3.).

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Podcasti Etkili Bulmama Nedenlerinin Dağılımı ve Örnek İfadeler

<i>Nedenleri</i>	<i>n</i>	<i>ifadeler</i>
Çalışma stiline uygun olmama	6	“Benim için çok etkili değil. Çünkü podcastleri de not çıkarttım. Yazmadan anlayamam.” (Ö93)
Seslendirme problemleri	2	“Hepsini bir kişi seslendirirse güzel olur. Değişik seslerle olmuyor.” (Ö89)
Podcastlerin uzunluğu	1	“Hayır. Bazı podcatler bence uzundu.” (Ö94)
Sıkıcı bulma	1	“Coğrafya konuları çeşitli ve uzun olduğundan sıkıcıydı.” (Ö92)
Kaygı	1	“Sınavdan önceki gün dinledim. Belki kaygıdan dolayı pek bir şey anlamadım.” (Ö86)

Kararsız kalan öğretmen adaylarının hepsi ise neden olarak ses ve sunumun iyi yapılıp yapılmasıyla alakalı olduğunu belirtmişlerdir. “Bilemedim. Fazla etkili değil ama iyi yapılabilirse olabilir.” (Ö101), “Kararsızım. Ses ve sunum iyi yapılmışsa etkili bir yol, yapılmamışsa değil.” (Ö99).

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının beşeri coğrafya dersinde ideal podcast uygulamalarının süresine yönelik görüşleri nelerdir?

Öğretmen adaylarının çoğunluğu 69 kişi (%67.7) ideal podcast uzunluğunun hazırlanan her podcast için 3-5 dakika olduğunu belirtmişlerdir. 22 kişi (%21.6) 5-10 dakika, 10 kişi (%9.8) 10- 15 dakika, 1 kişi (%0.9) 15 dakika ve daha fazla sürenin ideal süre olduğunu belirtmiştir (Tablo 4). Öğretmen adaylarının çoğunluğu 98 kişi (%96) süre ile ilgili neden olarak uzun podcastlerin sıkıcı olduğunu belirtirken, 4 kişi (%4) bilgilerin çok kısa olmasını istemediklerinden uzun podcastlerin daha ideal olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Göre İdeal Podcast Uzunluğu Süreleri Kişi Sayısı ve Yüzde Dağılımı

<i>Süre</i>	<i>Kişi sayısı</i>	<i>%</i>
3-5 dakika	69	67.7
5-10 dakika	22	21.6
10-15 dakika	10	9.8
15 + dakika	1	0.9
Toplam	102	100

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının podcast dinleme sıklığı ve beşeri coğrafya dersinde akademik başarı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ancak podcastlerin dinlenme zamanları ile beşeri coğrafya dersine yönelik akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Buna göre önemli olan podcastin ne zaman dinlendiği değil kaç kere dinlendiğidir. Podcastleri dinleme sayısı arttıkça başarı artmaktadır.

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu (% 82,4) podcastin beşeri coğrafya dersi için etkili bir yol olduğu belirtmiştir. %10,8 etkili olmadığını, %6,9 ise kararsız olduğunu belirtmiştir. Etkili olmasının nedenleri incelendiğinde dinleyerek öğrenme sağlaması (n:19), hızlı ve kolay olması (n:15), kalıcılık sağlaması (n:10), tekrar yapmayı sağlaması (n:10) sırasıyla ilk üç neden olarak ortaya çıkmaktadır. Eğlenceli olması, her yerde dinlenebilmesi, zamandan tasarruf sağlaması, ilgi çekici olması, konuların özet olması, cazip olması diğer nedenler arasındadır. Öğretmen adayları, çalışma stiline uygun olmama, seslendirme problemleri, podcastlerin uzunluğu, sıkıcı bulma ve kaygı gibi nedenlerle beşeri coğrafya dersindeki podcast uygulamasını etkili bulmadıklarını belirtmişlerdir. En önemli neden ise çalışma stillerine uygun olmaması (n:6) olarak ortaya çıkmıştır. Kararsız kalan öğretmen adaylarının hepsi ise kararsız kalmalarına neden olarak ses ve sunumun iyi yapıp yapılmasıyla etkili olup olmasının alakalı olduğunu belirtmişlerdir.

Gülseçen ve ark. (2010) çalışmalarında Podcastlerin, “istenildiği zaman, istenildiği yerde kullanılması özelliği”, “derslerde not tutamayan veya derse katılamayan öğrencilerin endişelerini azaltması”, “dersleri tekrar etme şeklinde kullanılabilmesi ve kalıcılığı sağlaması”, “laboratuvar ve kütüphane gibi belirli saatlerde açık olan alanlarda çalışma zorunluluğunu ortadan kaldırması” gibi avantajlarının olduğundan bahsetmektedir. Yine çalışmada “Podcast kayıtlarının kaliteli olmaması”, “derse aktif katılımın olmaması”, “Podcast yayınının uzun sürmesi durumunda dikkatin dağılarak istenilen verimin elde edilememesi” ve “Podcastlere ulaşmada sıkıntı yaşanması” gibi olumsuz özelliklerinin olduğunu belirtmişlerdir. Beşeri coğrafya dersinde öğretmen adaylarının podcastlerle ilgili avantaj ve dezavantajları bu çalışmanın sonucuyla oldukça benzerdir. Özellikle kalıcılık, istenildiği zaman ve yerde ulaşabilme ve tekrar açısından yine olumsuz yönleri açısından podcastlerin uzunluğu, podcastlere ulaşım sorunu, teknik problemler, ses kalitesi ve sunumun iyi olup olmaması durumları ortak sonuçlar olarak ortaya çıkmaktadır. Chan, Lee and McLoughlin (2007) çalışmalarında podcastlerin öğretim açısından eğitimsel değeri olduğu ve katılımcıların eğlenceli bulunduğunu belirtmişlerdir. Park (2019), Abdulrahman, Basalama ve Widodo (2018) podcastin katılımcılar için eğlenceli yönünden de çalışmalarında bahsetmişlerdir.

Çalışma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının çoğunluğu 69 kişi (%67.7) ideal podcast uzunluğunun hazırlanan her podcast için 3-5 dakika olduğunu belirtmişlerdir. Bunun nedeni olarak çoğunluk 98 kişi (%96) uzun podcastlerin sıkıcı olduğunu

belirtmiştir. Chan ve Lee (2005) yılında Charles Sturt Üniversitesi'nde podcast tabanlı bir mobil uygulama yapmış bu uygulama da optimum uzunluğun 3-5 dakika olabileceğini öğrencilerin otobüste geçirdiği zamanları, yurtları ve kampüs arasındaki yürüme veya arabayla seyahat etme zamanlarını değerlendirerek yorumlamışlardır. Fitria, Vianty ve Petrus (2015), çalışmasında podcastler için 5 dakikalık sürenin yeterli olduğunu uzun podcastlerin sıkıcı olduğu sonucuna varmıştır. Kidd (2011), öğrencilerin dikkatinin dağılmaması açısından 3-8 dakikalık podcastlerin yeterli olduğunu, Van Zanten, Somongi ve Curro (2012), çalışmalarında öğrencilerin 3-5 dakikalık podcastleri faydalı bulduğunu belirtmiştir. Podcastlerin süresi öğrencilerin podcastlerle ilgili düşüncelerini etkilemektedir. Cebeci'nin (2008) Çukurova Üniversitesinde öğrencilerin podcast ile ilgili düşüncelerini incelediği çalışmada, Öğrencilere göre en uygun podcastler 15-20 dk uzunluğunda olmalıdır sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmanın verilerine göre öneriler ise aşağıda sıralanmıştır;

- Podcastler ne zaman dinlenirse dinlensin beşeri coğrafya dersinde başarıyı etkilemektedir. Önemli olan dinlenme sayısıdır. Dinlenme sayısı arttıkça başarı artmıştır. Dolayısıyla ihtiyaç duyulan konularda coğrafyanın çeşitli konularında podcastler hazırlanabilir. Öğretmenler kendileri hazırlayıp sınıfın kullanımını sağlayabilir. Sınıfla birlikte yapılabilir ya da öğrencilerin sevmedikleri, başarısız oldukları konularda kendilerinin hazırlayıp kullanmaları sağlanabilir.
- Öğrencilerin farklı öğrenme stillerini göz önünde bulundurularak görsel materyaller kadar işitsel materyaller de beşeri coğrafya dersinde kullanılabilir.
- Coğrafyanın diğer ders ve konularında da podcast hazırlanıp kullanılabilir.
- Tekrar yapma ve kalıcılığı arttırmadaki sonuçtan hareketle, özellikle tarım ürünleri, madenler gibi tekrar gerektiren coğrafya konuları için podcastler hazırlanabilir.
- Öğrencilere eğlenceli ve ilgi çekici geldiği için öğrencilerin sıkıcı buldukları konular için podcastler hazırlanabilir.
- Zamandan tasarruf sağlaması, her yerde kullanılabilmesi ve mekândan bağımsız olması gibi avantajlarından dolayı podcastler hazırlanabilir.
- Podcastlerin uzunluğu hem dikkatin dağılmasına sebep olurken hem de sıkıcı gelebileceği için, mümkün olduğunca kısa ve öz hazırlamaya özen göstermeye çalışılmalıdır.
- Özellikle ses podcastleri işitsel bir materyal olduğundan, görme engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda veya görme engelliler okulunda yardımcı bir ders materyali olarak hazırlanarak kullanılabilir.
- Podcastlerin içeriği yeterli, özenli ve öz olmalıdır.
- Podcastlerde ses ve sunumun iyi yapılması da göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaynakça

- ABDULRAHMANI T., Basamala, N., Widodo, A. R. (2018). The Impact Of Podcast Of ETL Students' Listening Comprehension. **International Journal Of Language Education- IJO-LE**, 2(2), 23-33.
- AHMED, F. (2010). Using Podcasts to Improve Listening Comprehension in the Arabic Classrooms. http://www.isna.net/wpcontent/uploads/2016/10/using_podcasts_to_improve_listening_comprehensionfatimamaghdaoui.pdf (08. 03.2019)
- AL QASİM, N., & Al Fadda, H. (2013). From Call to Mall: The effectiveness of podcast on EFL higher education students' listening comprehension. **English Language Teaching**, 6(9), 30-41.
- ALIM, M., Siyamoğlu, S. (2017). Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Akıllı Cihazlarda Coğrafi Bilgi ve Beceri Kazandırabilecek Uygulamaları Kullanmalarına Yönelik Görüşleri. **Doğu Coğrafya Dergisi**, 38, 251-274.
- BARDAKCI, S. (2018). 22. Yüzyıl Sınıfında Teknoloji (6. Bölüm). E. Tüzel İşeri (Ed.) 22. *Yüzyılda Eğitim içinde* (s.83-98) Ankara; Pegem Akademik Yayıncılık.
- BEYÇİOĞLU, K., Konan, N. (2008). Yaşam Boyu Öğrenme Ve Avrupa Eğitim Politikaları. **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 7(24), 369-382.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum* (20. Baskı). Ankara; Pegem Akademik Yayıncılık.
- CEBECİ, Z. (2008). *Some preliminary findings for designing educational podcasts*, in Proc. 2nd Int. Conference On Innovations in Learning For The Future 2008:e-Learning, March 27-29th, 2008, Istanbul, Turkey, Istanbul Univ. Rectorate Publications 4793, (S. Gülsecen & Z.A. Reis, Eds), pp: 377-385.
- CHAN, A., Lee, M. (2005). *An Mp3 A Day Keeps The Worries Away: Exploring the use of Podcasting to address preconceptions and alleviate pre-class anxiety amongst undergraduate information technology students*. Student Experience Conference 2005, Charles Sturt University, Good Practice in Practice, pp: 59-71.
- COŞKUN, Y.D., Demirel, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 42, 108-120.
- GÜLSEÇEN, S., Gürsul, F., Bayraktar, B., Çilengir, S., Canım, S. (2010), *Yeni Nesil Mobil Öğrenme Aracı: Podcast*. Akademik Bilişim'10-XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (ss787-792) içinde, Muğla.
- FİTRİA, U., Vianty, M., Petrus, I. (2015). Using Podcast to Improve Students' Listening and speaking Achievements. **The Journal of English Literacy Education**. 2(1), 55-68.

- IŞIK, A. H., Özkaraca O., Güler, İ. (2011). *Mobil Öğrenme ve Podcast*. Akademik Bilişim'11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (ss.861-866) içinde, Malatya: İnönü Üniversitesi
- İSPİR, B. (2013). Uzaktan Eğitimde Podcast Kullanımı. Türkiye'de E-öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar IV. Ed. Yüzer, V, Yamamoto, G. T; Demiray, U. (2013). Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.
- JAİN, S. ve Hashmi, F. (2013). Advantages of Podcast in English Language Classroom. Journal of Indian Research. 2 (1). 158-163, April-June 2013 (ISSN No 2321-4155).
- KARADENİZ, O. (2018). 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Beşerî ve Ekonomik Coğrafya Konularının Yeri. **21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum**,19 (7), 281-295.
- KARAMAN, D., Aydoğmuş, U. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Uşak Üniversitesi Eşme MYO'da Bir Uygulama. **Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi**,8(1), 23-44.
- KİDD, W. (2011). Utilising podcast for learning and teaching: Are view and ways forward for e-learning cultures. **Management in Education**, 26 (2), 52-57.
- LEE, M. J. W.&Chan, A. (2006). Exploring the potential for podcasting to deliver mobile ubiquitous learning in higher education. **Journal of Computing in Higher Education**,18(1), 94-115.
- MCCLOUGHLIN, C., Lee, M.J, Chan, A (2007). *Promoting Enhancement and Motivation for Distance Learners through Podcasting*. EDEN Annual Conference 2007. Naples, Italy. http://csusap.csu.edu.au/~malee/files/McLo_Lee_Chan_EDEN2007.pdf (16.10.2019)
- NATAATMADJA, I. And Dyson, L. E. (2008), The Role of Podcasts in Students' Learning. *International Journal Of Interactive Mobile Technologies, -ijIM*, 2(3), 17-21.
- ÖZEKE, V. (2018). *Web 2.0 teknolojilerinin klinikte kullanımına yönelik uygulama önerileri* [Recommendations of how touse web 2.0 tools in clinics]. İçinde İ.İ. Budakoğlu ve C.Yakıncı (Eds). Klinik Liderlik ve Yönetim [Clinical Leadership and Management] (ss. 107-118). Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- PARK, T. (2019). Engaging Studenttrought a Podcast Assingment in Canvas LMS. In K. Graziano (Ed.), Proceedings of Societyfor Information Conference, Las Vegas, NV, Unites States(pp. 1101-1103).
- TARIMER, İ., Şenli, S. ve Doğan, E. (2010). Mobil İletişim Cihazları İle Öğrenim Materyallerine Erişim Sağlayan Bir Yazılım Tasarımı. **Bilişim Teknolojileri Dergisi**, 3 (3), 1-6.
- VAN ZANTEN, R.,Somogyi, S., Curro, G. (2012). Purpose and Preference in Educational Podcasting. **British Journal of Educational Technology**, 43 (1), 130-138.
- YILMAZ, F., Babacan, G. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Podcast Kullanımı. **Turkish Studies**, 10(3), 1153-1170.

Coğrafya Dersinde Podcast Kullanımı ve Ders Başarısına Etkisi Üzerine Deneysel Bir Araştırma

YOESTARA, M.,Putri, Z. (2018). Podcast: An Alternative Way ToImprove EFL Student’s Listening And Speaking Performance. **Englisia**, 6(1), 15-26.

YOLCU, H. H., Han, T. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal ve Öğrenme Amaçlı Teknoloji Kullanım Becerileri. **Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi**,12(1), 527-547.

INTERNATIONAL Data Corporation (IDC) (2018). <https://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=CEMA43739718>

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (2018). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, Erişim Adresi:http://tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028